

POSTANOWIENIE

14 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 14 listopada 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.D.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 28 marca 2022 r., I ACa 1168/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda J.D. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Pozwana Bank spółka akcyjna w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 28 marca 2022r., w sprawie z powództwa J.D. o ustalenie, zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.): art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz 385² k.c. przez rozstrzygnięcie, czy w przypadku umowy kredytu, w ramach której kredytobiorcy mają zagwarantowane prawo do spłaty kredytu w walucie kredytu z rachunku walutowego, okoliczność ta ma wpływ na ocenę abuzywności postanowień tejże umowy dotyczących sposobu przeliczenia kwoty rat, według tabel kursowych obowiązujących w Banku, lub na ocenę skutków tejże abuzywności.

Skarżąca powołała się także na występujące w niniejszej sprawie istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które w jej ocenie nie zostały jednoznacznie wyjaśnione w orzecznictwie: po pierwsze, czy postanowienia umowy kredytu denominowanego określające zasady przeliczeń kursowych (tzw. klauzule przeliczeniowe), na gruncie umowy o kredyt denominowany, (...) są tożsame z waloryzacją umowną, o której mowa w art. 358¹ § 2 k.c.?. Po drugie, czy dla utrzymania ważności umowy kredytu denominowanego po usunięciu z niej postanowień odsyłających do tabeli kursów banku na etapie wypłaty i spłaty kredytu w okolicznościach, gdy kwota kredytu jest w treści umowy kredytu określona w walucie obcej, zaś z części ogólnej umowy kredytu wprost wynika, iż spłata kredytu może następować bezpośrednio w walucie obcej z rachunku walutowego z pominięciem kursów walut z Tabel kursów walut banku, konieczne jest ułożenie na nowo stosunku prawnego łączącego strony, czy też umowa ta może być dalej wykonywana poprzez spłatę w walucie obcej, co wyklucza możliwość stwierdzenia jej nieważności w związku z abuzywnością klauzul przeliczeniowych? Po trzecie, czy klauzule przeliczeniowe (wymiany waluty obcej na walutę rodzimą) w umowie kredytu wyrażonego (denominowanego) w walucie obcej określają „świadczenia główne” stron (...)? Po czwarte, czy klauzula ryzyka walutowego w umowie kredytu wyrażonego (denominowanego) w walucie obcej określa „świadczenia główne” stron tej umowy (...)?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Istotnym zagadnieniem prawnym jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Przedstawione pytania dotyczące wykładni przepisów i zagadnienia prawne nie mają charakteru „nowości”. Zostało już rozstrzygnięte w orzecznictwie sądowym.

Jak się przyjmuje kredyt denominowany jest kredytem wyrażonym w walucie obcej ale wypłacanym w walucie krajowej i spłacanym także w tej walucie. Waluta obca stanowi punkt odniesienia – miernik wartości, który był wykorzystywany na potrzeby zastosowania mechanizmu waloryzacyjnego. Można więc traktować ten mechanizm analogicznie jak waloryzację umowną o której mowa w art. 358¹ § 2 k.c.

Konstrukcja kredytu denominowanego lub indeksowanego, odnoszącego wartość świadczenia do waluty obcej nie jest sprzeczna z art. 69 pr. bank czy zasadą swobody umów. Umowa kredytu indeksowanego (przewidującego spread walutowy) mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 ustawy Prawo bankowe, uchwała SN z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, wyrok SN z 9 września 2022 r., II CSKP 794/22, postanowienie SN z a 24 października 2022 r., I CSK 2852/22).

Natomiast istotne jest jak umowa przewiduje mechanizm denominacji (indeksacji) i czy mechanizm odniesienia wartości świadczenia pieniężnego do obcej waluty jest obiektywny, oparty na jasnych kryteriach przewidywalnych dla stron. Sprzeczne z naturą stosunku prawnego kredytu indeksowanego do waluty

obcej są postanowienia, w których kredytodawca jest upoważniony do jednostronnego oznaczenia kursu waluty właściwej do wyliczenia wysokości zobowiązania kredytobiorcy oraz ustalenia wysokości rat kredytu, jeżeli z treści stosunku prawnego nie wynikają obiektywne i weryfikowalne kryteria oznaczenia tego kursu.

Ustalono, w sprawie, czym Sąd Najwyższy jest związany, że postanowienia umowne w szczególności przeliczenia walut nie były negocjowane (s. 14 uzasadnienia). Umowa w kształtowaniu kursu walut odsyłała do tabel ustalonych przez bank. Zarówno wypłata kredytu denominowanego do franka szwajcarskiego jak i jego spłata następowała w złotych polskich i wykorzystywano przy wykonywaniu niniejszej umowy mechanizm przeliczenia kursów uznany za abuzywny. Spłata kredytu miała następować z rachunku powoda, który był prowadzony w złotych polskich (z ustaleń Sądu Apelacyjnego). Okoliczność, że spłata kredytu mogłaby następować w walucie kredytu, nie wyłącza możliwości uznania mechanizmu przeliczenia walut za abuzywny, zwłaszcza, że był on stosowany przy wykonywaniu umowy.

Wykładnia art. 385¹ § 1 k.c. w kontekście pojęcia „głównych świadczeń stron” w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego też nie budzi wątpliwości. Klauzule przeliczeniowe zastrzeżone w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej wyroku określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22, z 7 lutego 2023 r., II CSKP 1541/22).

Przedstawione pytania dotyczące wykładni przepisów i zagadnienia prawne zostały więc już rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 7 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w

sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.

(A.G.)

[ał]